

Dit jaar wordt voor de tiende keer de Radio 2 Top 2000 uitgezonden tussen Kerst en Oud en Nieuw. Vorig jaar is er door een groot aantal stemmers een enquête ingevuld, zodat er, in combinatie met de bijna twee miljoen stemmen, een prachtige database ontstaan is. **Tom Goris** is de rekenmeester van de Top 2000 en berekent meer dan alleen een lijst van 2000 platen...

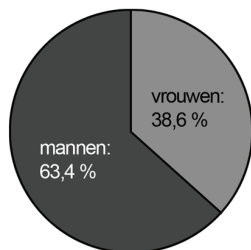
Het dataparadijs

Twee jaar geleden speelde de Radio 2 Top 2000 een rol in de finaleopdracht van de Alympiade. Daarvoor waren de Excelbestanden van alle voorgaande edities van de Top 2000 nodig. Die kregen we, en een paar maanden later kwam de wedervraag: of het mogelijk was om de Top 2000 van 2007 te omlijsten met allerlei statistische wetenswaardigheidjes.

Er zijn in 2007 bijna twee miljoen stemmen uitgebracht. Vrijwel al die stemmers hebben daarnaast hun naam, postcode, geslacht en leeftijd opgegeven en een kleine enquête ingevuld. Met deze gegevens kunnen we bijvoorbeeld een Top 2000 per provincie, stad, dorp of zelfs straat opstellen; of zelfs de muzikale voorkeur van gitaarspelende reptielenbezitters van boven de vijfenvijftig die het liefst in Duitsland op vakantie gaan... Kortom: welkom in het dataparadijs van de Top 2000. Een kleine rondleiding:

Mannen en vrouwen

De Top 2000 brengt de muzikale voorkeur in kaart van de stemmers. Maar wie zijn dat dan precies? Uiteraard zijn de meeste stemmen uitgebracht op de platen die in de Top 10 staan. Maar kun je die vraag ook omkeren? Is er iemand te vinden die precies op de hele Top 10 gestemd heeft? Het antwoord luidt verrassend genoeg: nee. Niemand. En er is maar één stemmer die op negen van de Top 10-platen heeft gestemd. Er stemmen veel meer mannen dan vrouwen, zoals dit diagram laat zien:



percentage mannen en vrouwen onder de stemmers

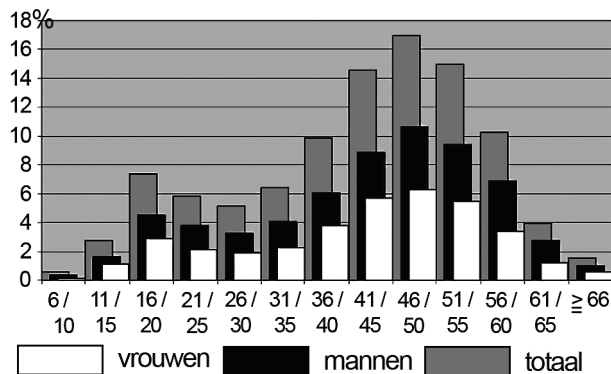
Voor iedere plaat kun je vervolgens, met deze percentages als correctiefactoren, uitrekenen welk deel van de stemmen van mannen of vrouwen afkomstig is. Hieronder zie je de lijstjes met de grootste verschillen. Is het nodig om er bij te vermelden wat het vrouwen- en wat het mannenlijstje is?

1	Fleetwood Mac	Green Manalishi
2	Who	Won't get fooled again
3	Lynyrd Skynyrd	Freebird
4	Yes	Yours is no disgrace
5	Jimi Hendrix Experience	All along the watchtower
6	Pink Floyd	One of these days
7	Blue Cheer	Summertime blues
8	Blue Oyster Cult	Don't fear the reaper
9	Rolling Stones	Get off of my cloud
10	Booker T. & The MG's	Green onions

1	Backstreet Boys	As long as you love me
2	Barbra Streisand & Bryan Adams	I finally found someone
3	Backstreet Boys	Quit playing games (with my heart)
4	Kelly Clarkson	Breakaway
5	Gloria Gaynor	I will survive
6	Simply Red	So not over you
7	Karin Bloemen	Geen kind meer
8	Spice Girls	Wannabe
9	Barbra Streisand	The way we were
10	Enrique Iglesias & Whitney Houston	Could I have this kiss forever

Leeftijden

De doelgroep van Radio2 is tussen de 35 en 55 jaar oud. Je zou verwachten dat de leeftijdsopbouw van de stemmers daarmee overeenkomt. Maar er ontstaat een verrassend beeld. De hoogste pieken zitten bij mannen van 47 en vrouwen van 48. Maar opvallend is de piek bij de jeugd: jongens van twintig en meisjes van zeventien. De Top 2000 heeft blijkbaar toekomst!



Laten we de muzikale voorkeur van de jongeren eens analyseren. Allereerst de Top 10 van alle stemmers onder de twintig:

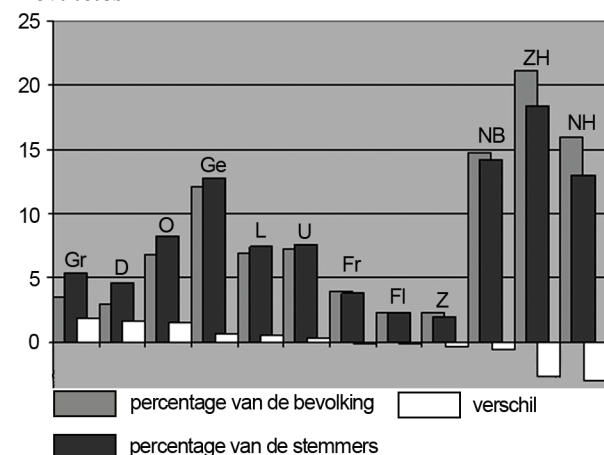
1	Queen	Bohemian rhapsody
2	Eagles	Hotel California
3	Metallica	Nothing else matters
4	Led Zeppelin	Stairway to heaven
5	Red Hot Chili Peppers	Under the bridge
6	Coldplay	Clocks
7	Metallica	One
8	Boudewijn de Groot	Avond
9	Nirvana	Smells like teen spirit
10	Guus Meeuwis	Brabant

De meeste platen hebben deze positie 'op eigen kracht' bereikt: als je jonger dan twintig bent, heb je geen emotionele herinneringen aan platen uit de jaren zeventig. Vervolgens kun je ook kijken welke platen significant hoger of juist lager staan in de jongeren Top 2000. Zo'n lijst maak je door van iedere plaat het quotiënt uit te rekenen van de positie in de Top 2000 en de positie in de jongerenlijst. Die factoren kun je vervolgens weer rangschikken.

	jaar	in Top 2000	in jongeren Top 2000	
Kelly Clarkson	Breakaway	2004	1397	179
Van Velzen	Baby get higher	2007	1421	234
Daniel Powter	Bad day	2005	1574	267
Spice Girls	Wannabe	1996	1921	326
Shakira	Whenever whe-rever	2002	1563	266

	inTop2000	in jongeren Top2000		
Amazing	Oude Maasweg	1982	16	368
Stroopwafels				
ABBA	The day before you came	1982	44	883
Frans Halsema	Voor haar	1977	36	628
Alan Parsons Project	Old and wise	1982	9	135
Barry Ryan	Eloise	1968	70	1047

Provincies



relatieve herkomst van de stemmers

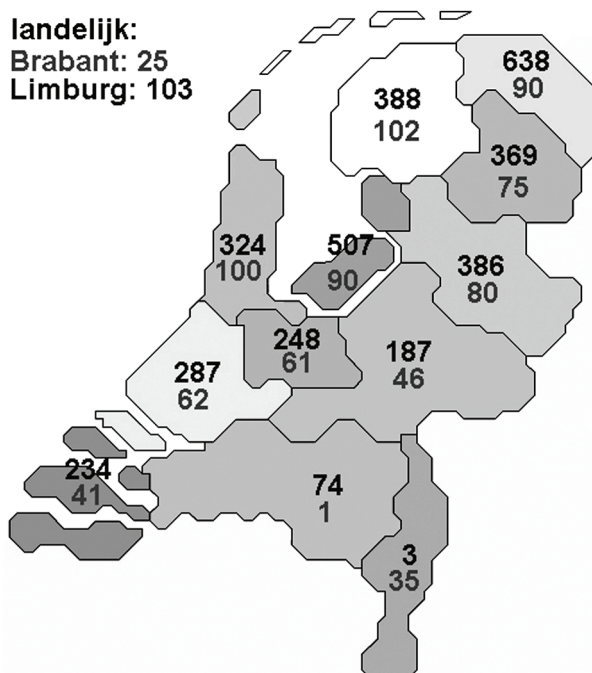
Uiteraard komen de meeste stemmers uit Holland, omdat nu eenmaal 37% van alle Nederlanders in Noord- en

Zuid-Holland woont. Maar het percentage stemmen uit Holland blijft wel ver achter bij het aantal inwoners. Uit het noordoosten komen relatief de meeste stemmers.

De grote steden geven het volgende beeld:

	percentage bevolking	percentage stemmen
Amsterdam	4.5	3.0
Rotterdam	3.3	4.0
Den Haag	2.9	3.5
Utrecht	1.6	2.5
totaal	12.3	13.0

En hoe aardig zijn die provincies voor elkaar? In de Top 2000 worden twee provincies letterlijk bezongen: Brabant (Guus Meeuwis) en Limburg (Rowen Hèze). In onderstaand kaartje is te zien hoe hoog deze platen staan in de Top 2000-en van iedere provincie. Tijd voor een stevige noord-zuiddialoog?



Lijstjes...

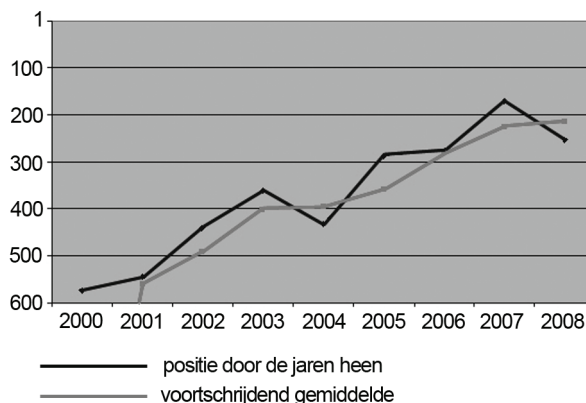
En dan zijn er natuurlijk nog de statistieken die uit de lijsten zelf te halen zijn: tien lijsten van 2000 platen: titel, artiest en bouwjaar. Daar kun je bijvoorbeeld de volgende Top 10 uit destilleren:

1	Boudewijn de Groot	39
2	Paul McCartney (& Wings)	36
3	Rob de Nijs	33
4	Cliff Richard	30
5	Joe Cocker	29
6	Meat Loaf	29
7	Cher	27
8	Elton John	27
9	Everly Brothers	27
10	Golden Earring(s)	26

Maar wat stelt dit lijstje voor? Niet het aantal platen in de Top 2000, want die ranglijst wordt al jaren aangevoerd door de Beatles. Nee, het gaat hier om het leeftijdsverschil tussen de oudste en de jongste notering van de betreffende artiest over alle Top 2000 edities. Met Excel of veel geduld, vaak beide, kun je dit soort lijstjes maken en er zijn behoorlijk veel mensen die zich daar mee bezig houden. Niet zelden de bijna-vijftigers die als tieners het 'gedrukte exemplaar' van de Top 40 bij de platenzaak gingen halen...

Zo kun je ook uitzoeken of er platen zijn die langzaam maar zeker ieder jaar een paar plaatsjes opschuiven. Welnu, zo'n plaat is er niet één: alles schommelt wel een of meerdere keren. Die schommelingen kun je wegfilteren door naar een voortschrijdend gemiddelde te kijken. Je neemt dan het gemiddelde puntenaantal (nummer 1 2000 punten, nummer 2 1999 punten...) van 1999 en 2000, vervolgens dat van 2000 en 2001 enz.

En dan blijkt dat er precies één plaat is, van al die 3223 platen die ooit in de Top 2000 gestaan hebben, waarvan dát gemiddelde alleen maar stijgt. Als die trend zich voortzet staat die plaat over vier jaar op de eerste plaats. Het is 'Liefde voor Later' van Herman van Veen...



Een minstens zo onbetrouwbare voorspelling krijg je door de trend te berekenen van het gewogen aantal stemmen door de jaren heen. Zo'n berekening voorspelt dat *Clocks* van Coldplay bij de twintigste editie op 1 staat.

Met dank aan Fred Liauw voor al het SQL-werk.

Tom Goris
 Freudenthal Instituut, Utrecht
 Fontys Lerarenopleiding Tilburg



Dit artikel is een van de bijdragen aan het boek *Top2000 10 jaar liedjes, lijstjes en verhalen*, Uitgeverij L.J. Veen

Verkrijgbaar in de boekwinkel.